

BURSA'NIN TARİHİ MAHALLELERİ II

HOCATAŞKIN, KURTOĞLU, MEYDANCIK, NAMAZGAH, YEŞİL

MEYDANCIK'TAN NAMAZGAH'A OSMANLI MEDRESELERİ VE MEKTEPLERİ

Prof. Dr. Mefail HIZLI*

GİRİŞ

Bursa'da Osmanlı tarihi boyunca kurulan medreselerin toplamı yüzü aştığı bilinmekle birlikte aynı anda eğitim-öğretim görülen medrese sayısı, XVI. yüzyıl başlarından devletin yıkıldığı döneme kadar otuz rakamının altına pek düşmemiştir. Fethinden kısa bir süre sonra özellikle Ulucami merkezli bir gelişme gösteren ve her padişah tarafından sürekli düzenli bir genişlemeye tabi tutulan Bursa, Osmanlılar'ın ilk başkenti olması sebebiyle medrese ve mekteplerin de en yoğun bulunduğu şehirlerden biri olmuştur.

Bugün Meydancık, Hocataşkın, Kurtoğlu ve Namazgâh mahallelerinin bulunduğu bölge büyük ölçüde Yeşil Cami ve Türbe çevresinde konumlanmıştır. Bu mahalleler Uludağ'ın şehre bakan kuzey etekleri üzerinde olup hemen tamamı tarihî açıdan dikkate değerdir.

Önemli bir nüfusun yaşadığı bu bölgede doğal olarak eğitim-öğretim kurumları da yoğunlaşmıştır. Bu makalede, Meydancık'tan Namazgâh'a uzanan bölgede Bursa bilim ve kültürüne ciddi anlamda katkısı olan medreseler ile sıbyan mekteplerinden Osmanlı tarihi boyunca varlığı belirlenebilenler alfabetik sıra dikkate alınarak kısaca incelenecektir.

*Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

A. MEDRESELER

1. Bayezid Paşa Medresesi

Medrese, Çelebi Sultan Mehmed ve II. Murad devri vezirlerinden Yahşi Bey'in oğlu ve Hamza Bey'in kardeşi Bayezid Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kardeşinin ve oğlu İsa Bey'in de Bursa'da birer medresesi vardır. Enderun'da yetişen Bayezid Paşa, Çelebi Mehmed'in Amasya hükümrânlığı sırasında hizmetinde bulunmuş, 1413'de padişah olunca, önce Rumeli Beylerbeyi daha sonra da vezir olmuştur. Devrin sadrazamı İbrahim Paşa, hased ettiği Bayezid Paşa'nın Düzme Mustafa harbinde esir düşmesine sebep olmuş, daha sonra Sazlıdere'de öldürülmüştür (1421). İ.H. Danişmend, Bayezid Paşa'nın harpte can veren ilk Osmanlı veziriazamı olduğunu bildirir. Türbesi Sazlıdere'dedir.

Osmanlı kültür hayatında derin izler bırakan faaliyetleriyle tanınan ve özellikle Bursa'nın imarı için çok çalışan bir aileye sahip olan Bayezid Paşa'nın, Bursa'da bir camii ve medresesinin yanı sıra Amasya'da bir imaret ve camii bulunmaktadır.

Bursa'da yaptırdığı medrese, Yeşil Cami ile Emirsultan Camii arasında kalan bölgenin tam ortasında, Hoca Taşkın Camii'nin karşısında, kendi adıyla anılan camiinin yanındaydı. Sultaniye Medresesi'nin küçük bir örneği olarak yapılmak istenen medrese, bir büyük dersane ve 11 odadan meydana gelmişti. 1934 yılına kadar mevcudiyetini devam ettiren

medrese, bu tarihten sonra harap olmuş, daha sonra arsası da satılarak yerine evler yapılmıştır.

Medresenin, Bayezid Paşa adına başkası tarafından yaptırıldığı da ileri sürülmektedir. Vakfiyesi hâlen bulunamadığı için, medresenin ne zaman yapıldığını söylemek mümkün değildir.

Yine vakfiyesi olmadığı için müderrise ne kadar ücret tahsis edildiğini bilemediğimiz medrese ile ilgili bazı sicil kayıtları bilgi vermektedir. 1559 tarihli Bayezid Paşa evkafı muhasebe defterine göre, müderris günlük 20 akçe alırken, talebelere 5 akçe yevmiye ödendiği görülmektedir.

Medresede kaç öğrencinin öğrenim gördüğünü kesin olarak bilemiyoruz, ancak oda sayıları dikkat alınırsa, en çok 10 talebenin varlığına hükmedilebilir.

Medrese talebelerine XVI. yüzyıl sonlarına kadar Çelebi Sultan Mehmed İmareti'nden her gün yemek çıkmaktaydı. Ancak daha sonra, imarettten yemek ihtiyacını gidermek yerine, yemek bedeli olarak her öğrenciye birer akçe verilmesine başlandı.

Medrese ile ilgili sicillerde rastladığımız ilginç bir ayrıntı da, 1552'den önce, medrese vakfının mütevelliliğini, Hanım binti Mehmed bin Feylesof adında bir kadının üstlenmesidir.

Medrese, beş yüz yılı aşan süre içinde birçok kez tamir edilmiştir. Tesbit edebildiğimiz ilk onarım 1546'da 5.000 akçe ile gerçekleştirilmiştir. Aynı yüzyıl sonlarına doğru, 1583'de medresenin tamiri için 39.000 akçelik masraf çıkarılmıştı. 1853'de ise, medresenin bilinen en büyük tamiri yapılmış ve 4.000 kuruş harcanmıştı.

Medresede görev alan bazı müderrislerin isimleri şöyledir:

Üveys Halife (1521), Nimetullah b. Ali (Rüşenîzâde) (1525), Ahmed b. Muslihuddin (Muallimzâde) (1529), Mehmed Efendi (Deli Birader) (1534'den önce), Hamid b Mehmed (Şeyhulislâm) (1541'den önce), Alâaddin Ali b. Salih (Vâsi' Alisi (1543'den önce), Bostan Çelebi b. İbrahim (1557), Mustafa Husrevî (Husrevzâde) (1560), Osman Efendi b. Ahmed (1592)

2. Sultaniye / Yeşil Medresesi

Medrese, beşinci Osmanlı hükümdarı Çelebi Sultan Mehmed tarafından yaptırılmıştır. 1413'de babası Yıldırım Bayezid'den sonra tahta çıkan ve 1421'de vefat eden Çelebi Sultan Mehmed, Yeşil Türbe adıyla şöhret bulan yerde medfundur. Bursa'da cami ve medresesi yanında imaret, mektep ve bir de hanı bulunmaktaydı.

Yeşil Camii'nin güneybatısında ve yaklaşık 100 m. uzaklıkta bina edilen medreseye, cami yanında yer alması sebebiyle

Yeşil Medresesi

le "Yeşil" adı da verilmiştir. Medresenin kuruluş tarihi konusunda bazı görüş farklılıkları varsa da padişahın vefatından önce yaptırıldığı kesindir. E.H. Ayverdi, vakfiye tanziminden sonra medresenin yapılamayacağı düşüncesinden hareketle 1419'da yapıldığı kanaatindedir.

Bugün Türk-İslâm Eserleri Müzesi olarak hizmet veren medrese binasında hâlen bir büyük dershane ile birlikte biri büyük 13 oda ve bir de tuvalet bulunmaktadır. Yine Ayverdi,

vakfiyeye göre medresede 30 talebenin öğretim göreceğini, ancak medresenin mevcut kapasiteyle buna imkân bulamayacağını ve başlangıçta tasarlandığı gibi medresenin iki kat bina edilemediği için bir kat olarak bırakıldığını, bazı deliller ortaya koyarak açıklamaya çalışır.

Selâtin medreselerine mahsus bir uygulama ile Sultaniye Medresesi'nin her odasına birer talebe yerleştirildiği düşünülürse, medrese öğrenci sayısı 13-15 arasında gerçekleşmiştir.

Vakfiyede, medresenin iki kat yapılacağı hesap edilerek 30 öğrencilik bir kontenjan gösterilmiştir. Medresede 1884'de 26 talebe mevcut iken, bu rakam 1906'da 70'e yükselmişti.

Vakfiyesinde, medresesine iki muidin görevlendirildiği yazılı ilk Osmanlı medresesi özelliğini taşıyan Sultaniye Medresesi, Edirne medreselerinin inşasına kadar Osmanlılar'da en üst derecede kabul edilmiş ve ünü Ortaasya'ya kadar uzanmıştı.

Bu medresenin, diğer Bursa medreselerinden farklı bir özelliği daha vardır. Kaynakların bildirdiğine göre, medresenin ilk müderrisi Molla Fenârî'nin oğlu Mehmed Şah Efendi'nin (öl. 1435) ilk dersinde, öğrencilerin dışında, Bursa'nın önde gelen ilim adamları da hazır bulunmuş ve kendisine, medresede okutulacak dersler konusunda yöneltilen sorulara cevap vermişti. Bundan sonra, Sultaniye müderrislerinin umuma açık ders vermeleri âdet haline gelmişti.

Sultaniye Medresesi'nin kurulmasıyla, İznik'te Orhan Gazi tarafından inşa edilen medrese ikinci dereceye düşmüş olduğu gibi, II. Murad'ın Edirne'de yaptırdığı Üçşerefeli Cami yanındaki Saatli Medrese ile Sultaniye Medresesi de öncülüğü bu medreseye bırakmıştı.

Sultaniye Medresesi ile Yeşil Camii oldukça geniş vakıf imkânlarına sahip idi. Medrese, özellikle XVI. ve XVII. yüzyıllarda birçok geniş çaplı onarım görmüştür. 1573'de cami ile birlikte 60.000 akçeye tamir edilen medrese, 1617'de 44.398 akçe harcanarak mamur hale getirilebilmiştir. 1640'ta medreseye bitişik Balabancık köprüsü yıkılmak üzere olduğundan, medreseye zarar verdiği gerekçesiyle önlem alınması istenmiştir.

Müderrisler, muhtemelen vakfiyede gösterildiği gibi, ilk dönemlerde günlük 20 akçe almaktaydı. II. Murad devrinde, Hızır Bey b. Celâleddin ile bu devirde Anadolu'ya gelen Alâaddin Ali Tûsî, padişah tarafından bu medresede 50 akçe yevmiye ile müderris olarak görevlendirilmişti. Yavuz Selim devrinde görev alan Muslihuddin Mustafa b. Halil'e her gün 70 akçe tahsis olunmuştu. 1608'de medresenin, "sahn" derecesine yükselen bir müderrise verildiği anlaşılmaktadır.

Sultaniye Medresesi'nde Osmanlı ilim adamlarının önde gelenleri müderrislik yapmıştır. XV ve XVI. yüzyıllarda görev verilen müderrisler arasında altı şeyhulislâm da bulunuyordu.

Bazı müderrisleri arasında şu isimler sıralanabilir: Mehmed Şah Fenârî (1426), Yusuf Bâlî Fenârî (1435), Mehmed Şah Yegânî (1438), Hızır Bey (1459'dan önce), Alâaddin Ali Tûsî (1482'den önce), Muslihuddin Mustafa (Hocazâde) (1482), Sinaneddin Yusuf Acemî (II. Bayezid devri), Alâaddin Ali b. Ahmed (Şeyhulislâm Zenbilli) (II. Bayezid devri), Rükneddin b. Mehmed (Zeyrekzâde) (1506), Muhyiddin Çelebi (Şeyhulislâm Fenârîzâde) (1512), Gıyâseddin Paşa (1517'den önce), Sadullah Efendi (Şeyhulislâm) (1522'den önce), Ebusuud Efenid (Şeyhulislâm) (1526), Fahreddin Efendi (İsrafilzâde) (1526) Muhyiddin Çelebi (Şeyhulislâm Fenârîzâde) (1537'den önce), Muhyiddin Mehmed (Ehlice) (1543), Hoca Sadeddin Efendi (Şeyhulislâm) (1564), Hasan Canzâde (1570), Husâmeddin Hüseyin (Karaçelebizâde) (1571), Mustafa Cenâbî Efendi (1577), Hasan Efendi (Kınalızâde) (1580).

3. Turşucu Medresesi

Medrese, Bıyık Mahmud adıyla tanınan Mahmud Efendi tarafından kurulmuştur. Fatih devri ilim adamlarından olduğu bilinen Mahmud Efendi'ye "Karabıyık Mahmud" da denilmekteydi. Kaynakların kendisine yer vermediği Bıyık Mahmud'un 1492'den önce vefat etmiş olduğunu ve Mehmed adında bir oğlunun bulunduğunu mahkeme sicilleri haber vermektedir.

Bıyık Mahmud'un, Sultan Mahallesi'nde, Yeşil Camii'nin yakınında bir medresesi, Çukurmescid Mahallesi'nde ise bir muallimhanesi vardı. Medrese, 8 oda ve bir dershaneden meydana geliyordu. Medresenin şöhret bulduğu isim "Turşucu"dur. Buna ilâveten medreseye, "Bıyıkzâde", "Bıyık Mahmud", "Bıyıklı Mahmud" ve "Turşucu Mahmud" isimlerinin de verildiğini görüyoruz.

1491'de gelen bir fermanla anlaşıldığına göre, Turşucu Medresesi'nin vakfiyesinde, "cihet-i talebe" 7 akçe olarak tesbit edilmiş, müteveli ve nazırın birer akçe alması istenmiş, bunlardan arta kalanın da müderrise verilmesi şart koşulmuştu. Buna göre, müderrisin maaşı sabit bir rakam olarak belirlenmemiş oluyordu. Ancak bu durumun, daha sonraki dönemlerde değiştiğini siciller ortaya koymaktadır. 1514'de müteveliye günlük 3 akçe tayin edilmiş, 1546'da müderrise 10 akçe yevmiye verilmişti. 1514'de günlük ne kadar akçe aldığına bilemediğimiz müderris Şemseddin Efendi'nin, İstanbul'a başvurarak yevmiyesine 5 akçe zam yapılması isteğini dikkate alırsak, müderrislerin bu dönemde aldıkları yevmiyelerden şikâyetçi oldukları anlaşılmaktadır. "Der-i devlet"den çıkan hüküm, müderrisin isteğine tam cevap verememişse de, vakfın üç akçe yevmiyeli mütevelliliği müderrise tevcih edilerek yevmiyesinde bir parça artırıma gidilmişti.

Medresenin kuruluşunu müteakip ilk yarım asır içerisinde, 1506-1514 yılları arasında bir tamir geçirdiğini öğreniyoruz. 1518'de medrese 6.000 akçe ile onarılabilmektedir. 1546'da müteveli, medresenin şiddetle tamire ihtiyacı bulunduğunu ve harcamaların tesbiti için bilirkişi gerektiğini bildirerek "âsitâne-i saâdet"den tamir için "icazet" istemişti. Medreseden bugün hiçbir eser kalmamıştır.

Sadece mahkeme sicillerinden isimlerinin tesbit edilebildiği medrese müderrisleri arasında şunlar zikredilebilir:

Şemseddin Efendi (1514), Mahmud Çelebi b. Mahmud (1545), Tâceddin b. Mehmed (1546), Hasan b. Hüseyin (1560), Mustafa Efendi (1588), İlyas Efendi (1599).

B. MEKTEPLER

1. Abdülvâsi' Efendi Mektebi

Mektebin kurucusu Hayreddin Hızır oğlu Abdülvâsi' Efendi'dir. Paşa livasına bağlı ve bugün Yunanistan'da

bulunan Dimetoka'da doğmuş, memleketinde ve İstanbul'da tamamladığı tahsilini, daha sonra gittiği Herat'ta geliştirmiştir. II. Bayezid devrinin sonlarında İstanbul'a dönmüştür. Yavuz Sultan Selim'in tahta geçişinden sonra, sırasıyla Edirne'de Taşlık, İstanbul'da Mahmud Paşa, Edirne'de Üçşerefeli medreselerinde müderrislik yapmış ve Semaniye medreselerinden birine tayin olmuş iken, henüz vazifeye başlamadan Edirne'de II. Bayezid Medresesi müderrisliğine getirilmiştir.

Bu görev, Abdülvâsi' Efendi'nin medrese hayatındaki son görevi olmuştu. Daha sonra yargı teşkilâtına geçen Abdülvâsi' Efendi, 1520 yılında Bursa, bir yıl sonra da İstanbul kadısı olmuştu. Bundan sonraki iki yıl içinde, önce Anadolu, sonra da Rumeli kazaskerliklerine getirildi. 1523'de yevmi 100 akçe ile emekliye ayrıldığında bütün malını dağıtmış, sahip olduğu kitapları da Edirne ulemasına vakfettikten sonra çıktığı hac yolculuğunda, kutsal topraklarda 1539'da vefat etmiştir. Vâsi' mahlası ile şiirleri vardır. İstanbul'da kendi adıyla anılan medresesinin dışında, Dimetoka'da da bir mektebi bulunmaktadır.

Abdülvâsi' Efendi'nin Bursa'da mevcut olan mektebi Çelebi Sultan Mahallesi'nde kâgir olarak yapılmıştı. "Vâsiî Efendi" adı da verilen mektepte, muallimin 3, halife, nazır, bevab ve ferraşın ise 1'er akçe yevmiye ile görev aldıkları anlaşılmaktadır. 1845 yılında Bursa'da tamiri yapılan çok sayıda mektep arasında bu binaya 1.220 kuruş harcanmıştı.

2. Bıyık Mahmud Mektebi:

Mektep, "Bıyık Mahmud" adıyla tanınan Mahmud Efendi tarafından Çukurmescid Mahallesi'nde yaptırılmıştır. "Çukurmescid Mahallesi Mektebi" olarak da bilindiği sicillerden anlaşılmaktadır. Fatih devri ilim adamlarından olduğu bilinen mektep kurucusu Mahmud Efendi'ye "Karabıyık Mahmud" da denilmekteydi. Biyografi kaynaklarının kendisine yer vermediği Bıyık Mahmud'un 1492'den önce vefat etmiş olduğunu mahkeme sicillerinden öğreniyoruz. Bu zatın, Sultan Mahallesi'nde, Yeşil Cami'in

yakınında "Turşucu" adıyla şöhret bulan bir medresesi de vardı.

Medreseye de yakın olduğu anlaşılan mektebin batı tarafındaki duvarının bazı kısımlarının, hemen yanı başında akmakta olan Devlengeç deresi sebebiyle yıkılması, ayrıca mektep içerisinde bulunan su kuyusunun bazı yerleri harap olması sonucu 1629'da 1.238 akçe ile tamiri gerçekleştirilmişti.

Bıyık Mahmud'un bu mektebi ile adları hayli kabarık olan diğer Mahmud'ların kurdukları mekteplerin birbirine karıştırılma ihtimali varsa da, sicillerde, medresesi zikredilirken "Bıyık Mahmud", "Bıyıklı Mahmud" gibi, diğerlerinden farklı kelimelerin seçilmesi böyle bir ihtimali ortadan kaldırmaktadır.

1560-1561 yılları arasında Bıyıklı Mektebi Vakfı'nın tam bir yıllık gelir-gider hesaplarının gösterildiği bir muhasebe defterinde, vakfın bu tarihteki "asl-ı mal"ının 47.248 akçe olduğu ve bu tarihte, söz konusu rakamın 4.680'nin mektep çalışanlarına dağıtıldığı görülmektedir. Halifeye görev verilmediği anlaşılan mektepte, muallim ve müteveli 3'er akçe, nazır ise 1 akçe yevmiye almaktaydı. Mektepte ayrıca, görev alan 6 cüzhân da 1'er akçe günlük almaktaydı. Zikredilen bir yıl içinde mektebin hasırına 15 akçe, geçirdiği iki küçük çaplı tamir için de 823 akçe harcama yapılmıştı.

3. Devlet Hatun Mektebi

Hanedana mensup biri tarafından inşa edilen bu mektep hakkında mahkeme sicillerinde yer alan bazı belgelerden haberdar oluyoruz. Germiyoğlu Süleyman Şah'ın kızı olan Devlet Hatun'un annesi, Celâleddin-i Rûmî'nin oğlu Sultan Veled'in kızı Mutahhare Hatun'dur. Yıldırım Bayezid'in hanımı ve Çelebi Sultan Mehmed'in de validesi olan Devlet Hatun, 1413 yılında vefat etmiş ve Meydancık Mahallesi'nden İncirli'ye çıkan yol üzerindeki türbesine defnedilmiştir. Devlet Hatun'un yaptırdığı bu mektep -muhtemelen- Meydancık semtinde bulunan türbesinin yakınındaydı. XV. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren varlığına şahit olduğumuz mektep,

benzerlerinin birçoğundan farklı olarak, muallimine günde 5 akçe ödeme yapmaktaydı.

4. Hacı Muslihuddin Mektebi

Bursa Mahkeme Sicilleri'nde XVI. yüzyıl ortalarından itibaren adı geçen mektep, Musa oğlu Hacı Muslihuddin tarafından Meydancık Mahallesi'nde yaptırılmıştır. Mektep muallimine bu yüzyıl ortalarında 3 akçe yevmiye ödenmekteydi. 1568 yılından önce vefat ettiği anlaşılan ve bazen "Hoca" da denilen Hacı Muslihuddin'in yaptırdığı mektebe vakfettikleri arasında, aynı mahallede bulunan 16 oda ve 6 dükkân da bulunmaktaydı. Bu tarihte, söz konusu vakıf akarları yıkılmaya yüz tutan bir hal alınca, derhal tamirine gidilmesine karar verilmiş ve 15.000 akçe ile tamir olunabileceği hesap edilmişti.

1600 yılında mektep muallimi ile halifesi, kendi vakıflarının, daha önce yanan Veli Halife Mescidi mütevellisine ödünç olarak verdiği 6.000 akçenin, mütevellilerinin vefatı sebebiyle, mektep vakfına iadesi konusunda mahkemeye başvurmuşlardı. Öte yandan, 1555 tarihinde mektebe 3 akçe yevmiye ile muallim olan Hüsâm, görevini yerine getirmediği gerekçesiyle mahalle halkınca şikâyet edilince görevinden alınıp Mevlânâ Mahmud'a yapılan bir yeterlilik imtihanından sonra verilmişti. Mekteple ilgili tamamlayıcı bilgi bulunamamıştır.

5. Kazzazoğlu Mektebi

Mektebi, Fatih devrinde yaşadığını tahmin ettiğimiz Kazzazoğlu Süle Mehmed Paşa yaptırmıştır. Hayatını Bursa'da ipek satarak geçirdiği anlaşılan ve bu sebeple "Kazzazoğlu" adıyla şöhret bulan Mehmed Paşa, Meydancık, Veled-i Enbiya, Tomrukönü ile Kayan camilerinin de müessisidir. Süle Mehmed Paşa, mektebini, medresesinin bulunduğu Albayracılar Mahallesi'ndeki Karaşeyh Camii civarına değil, Meydancık Mahallesi'nde yaptırmış olduğu cami avlusuna ahşap olarak bina etmiştir.

Kazzazoğlu'nun Bursa'da yaptırdığı medrese, mektepte olduğu gibi kendi adıyla değil, daha ziyade Çendik adıyla zikredilmektedir. Bu eserlerinin dışında daha birçok hayırda imzası bulunan Mehmed Paşa'nın, Bursa'da birkaç çeşmesi de bulunmaktadır. Vefatında, Pınarbaşı'nda bulunan türbesine defnedilmiştir. Mektepte görev alan muallimin günde 2 akçe ücret aldığı bilinmektedir.

6. Meydancık Mektebi

Kazzazoğlu Süle Mehmed Paşa tarafından yaptırılan Meydancık Camii'nin karşısında, Veli oğlu Nebi Halife tarafından 1599'da bir mektep inşa edilmiştir. Bu mektep ve camiye birçok irad vakfedilmiştir. Mektep bir süre sonra yıkılmış ve yerine "Kızılçikkurusu" adıyla tanınan Mehmed Çelebi tarafından ahşap bir mektep olarak tekrar bina edilmiştir. 1908'de bu mektebin bahçesi genişletilmiş ve bir kez daha yeni baştan inşa edilmiştir. İncirli Mektebi ile birleştirildikten bir süre sonra ise mektep satılmış ve bina amacı dışında kullanılmaya başlanmıştır.

SONUÇ

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Meydancık'tan Namazgâh'a uzanan alanda Osmanlı tarihi boyunca inşa edilen medrese ve mektepler bu makalede ele alınanlarla sınırlı değildir. Özellikle Bursa Mahkeme Sicilleri'nden ve diğer bazı önemli kaynaklardan temin edilen bilgilerle oluşturulan bu listenin dışında, nerede kurulduğu tesbit edilemeyen medrese ve mekteplerin bir kısmının yine bu bölgede bulunma ihtimali göz ardı edilmemelidir.

Meydancık'tan Namazgâh'a uzanan bölgenin tarihî dokusu, kent merkezine ve Yıldırım-Emirsultan eksenine yakınlığı sebebiyle bu mahallelerde çok sayıda eğitim-öğretim kurumunun inşasına ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Bütün bu medrese ve mekteplerden günümüze ulaşabileni sadece, günümüzde Türk-İslâm Eserleri Müzesi olarak hizmet veren Yeşil / Sultaniye Medresesi'dir.

KAYNAKLAR

AYVERDİ, Ekrem Hakkı, Osmanlı Mimarisinin İlk Devri I, İstanbul, 1966.

AYVERDİ, E.H., Osmanlı Mimarisinde Çelebi Mehmed ve II. Sultan Murad Devri II, İstanbul, 1972.

AYVERDİ, E.H., Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri III, İstanbul, 1973.

BALDIRZÂDE, Ravza-i Evliyâ, (haz. M.Hızlı-M.Yurtsever), Bursa 2000.

BALTACI, Cahid, XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, İstanbul, 1976.

BAYKAL, Kazım, Bursa ve Anıtları, 2.bs., İstanbul, 1982.

BELİĞ, İsmail, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefiyât-ı Dânişve-rân-ı Nâdiredân, Bursa, 1884.

Bursa Mahkeme Sicilleri

BİLGE, Mustafa, İlk Osmanlı Medreseleri, İstanbul, 1984.

ÇETİNTAŞ, Sedat, Türk Mimarî Anıtları, Osmanlı Devri, Bur-sada Murat I ve Bayezit I Binaları, İstanbul, 1952.

GÖKBİLGİN, M.Tayyib, "Bursa'da Kuruluş Devrinin İlim Mü-esseseleri, İlim Adamları ve Bursa Tarihçileri Hakkında", Neca-ti Lugal Armağanı, Ankara, 1968.

HASAN TAİB, Hatıra Yahud Mir'ât-ı Bursa, Bursa, 1905.

HIZLI, Mefail, Osmanlı Klasik Dönemi Bursa Medreselerinde Eğitim-Öğretim, Bursa, 1997.

HIZLI, Mefail, Osmanlı Klasik Döneminde Bursa Medreseleri, İstanbul 1988.

HUDAVENDİGÂR Vilâyeti Salnâme-i Resmîsi (1325), Bursa, 1907.

KARA, Mustafa, Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler I, Bursa, 1990.

PAY, Salih, Kuruluşundan Günümüze Yeşil Külliyesi, Bursa 2010.

